

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

« 11 » 09 2019 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія мистецтв

для студентів 5 курсу

галузі знань 02 Культура і мистецтво

Спеціальності 024 Хореографія

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньо-професійної програми 024.00.01 Хореографія

Київ – 2019

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № 06.63/19	
 (підпис)	(прізвище, ініціали)
« » 20 19 р.	

Розробники:

Коростельова Марія Дмитрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії

Викладачі: Коростельова Марія Дмитрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри хореографії

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри хореографії

Протокол від 29.08 2019 р. № 8

Завідувач кафедри Медвідь Т.А

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 024.00.01 Хореографія (за видами) другого (магістерського) рівня вищої освіти 29.08.2019р

Гарант освітньої професійної програми Чапкіс Г.М.

Робочу програму перевірено _____

Заступник директора Таранник А.О.

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

На 20__/20__ н.р _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів, годин	4/120 год
Курс	5
Семестр	9
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	32
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	30
Самостійна робота	50
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Актуальність дисципліни “Філософія мистецтв” обумовлена професійними вимогами до фахівців галузі хореографії, зокрема балетмейстерів, а саме: здатності аналізувати та критично мислити, розуміти причини та передумови створення творів мистецтва, робити прогнози розвитку мистецтва та створювати власні шедеври.

В курсі розглядаються ключові ідеї в історії філософії від античності до наших днів. Демонструється значення історико-філософських ідей для формування картини світу сучасної людини.

Основною метою курсу є надати абстрактно-теоретичні знання і навички філософського осмислення сутності, соціального призначення та специфіки мистецтва, зокрема хореографічного в контексті світової культури.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіти знаннями про основні етапи становлення філософії мистецтва як особливої форми розумової діяльності;
- усвідомити сутність суспільного призначення й особливостей функціонування мистецтва як форми суспільної свідомості й дизайну як форми суспільного ужитку;

- простежити етапи формування філософських поглядів і концептів на природу мистецтва у контексті світової культури;
- опанувати методологією компаративного підходу до вивчення феноменів, явищ й артефактів в їхньому взаємозв'язку;
- виробити прийоми можливих форм уявлення про сутність і специфіку балетмейстерської діяльності;
- осмислити сучасний стан і характерні тенденції функціонування хореографічного мистецтва у процесах життєдіяльності людини.

Під час вивчення дисципліни студенти набувають наступні *загально-професійні компетентності*:

- Здатність навчатися та самонавчатися;
- Здатність знаходити, обробляти інформацію з різних джерел стосовно філософії, мистецтва та світової історії;
- Здатність застосовувати знання на практиці, робити прогнози стосовно майбутнього вектору розвитку мистецтва;
- Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми сучасного мистецтва.

Під час аудиторних занять та самостійної роботи студенти набувають наступні *фахові компетентності*:

- Здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів, форм; уміння висловлювати і аргументувати власні судження і позиції, здатність до критичного аналізу різних філософських і мистецтвознавчих поглядів минулого і сучасності з позицій здобутих упродовж засвоєння курсу в аудиторії та під час самостійної роботи (що полягає в ознайомленні з відповідною літературою: філософськими й естетичними трактатами, інтерпретаційними текстами);
- Здатність продукувати креативні ідеї, обговорювати їх в команді, розробляти алгоритм їх практичного втілення в арт-проекті та ефективно вирішувати завдання по його реалізації, відповідно філософським, культурним, соціальним запитам аудиторії.

Результати навчання за дисципліною:

- Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури. Уміння аналізувати й інтерпретувати соціальні та культурно-мистецькі явища і процеси, аргументувати власні оцінні судження;

– Здатність враховувати сучасні філософські тенденції розвитку мистецтва в професійній діяльності; здатність аналізувати мистецькі твори, інтерпретувати їх в процесі хореографічної діяльності; здатність генерувати та передавати нові ідеї для створення хореографічних композицій.

Програма побудована згідно вимогам кредитно-модульної системи. Навчання з дисципліни «Філософія мистецтв» відбувається у формі лекційних, семінарських занять, самостійної роботи та модульних контрольних робіт.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна:			Самостійні
		Лекції	Практичні	Семінарські	
I Змістовий модуль. Ретроспективний погляд на еволюцію філософії мистецтв					
Тема 1. Поняття мистецтва, роль та функції	9	2	-	2	5
Тема 2. Антична філософія про мистецтво	9	2	-	2	5
Тема 3. Філософія середньовіччя про мистецтво	9	2	-	2	5
Тема 4. Філософія нового часу про мистецтво	14	2	-	2	10
Модульний контроль	4				
II Змістовий модуль. Філософія мистецтв XX-XXI ст.					
Тема 1. Поняття сучасного мистецтва, естетичний плюралізм	9	2	-	2	5
Тема 2. Філософія авангарду про мистецтво	9	2	-	2	5
Тема 3. Філософія модернізму про мистецтво	9	2	-	2	5
Тема 4. Філософія постмодернізму про мистецтво	14	2	-	2	10
Модульний контроль	4				
Разом	80	16	-	16	50
Семестровий контроль	30				
Разом за семестр	120	16	-	16	50

5.Програма навчальної дисципліни

І змістовий модуль

Ретроспективний погляд на еволюцію філософії мистецтв.

Тема № 1:Поняття мистецтва, роль та функції.

Лекційний модуль:

План:

1. Феномен мистецтва крізь історичну призму;
2. Поняття «краса» та «естетика» – спільне та відмінне;
3. Мистецтво крізь філософську призму.

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

1. Підготувати доповідь з історичним, культурологічним та філософським аналізом заданого витвору мистецтва.

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему: Ретроспектива естетичних поглядів людства.

Тема № 2: Філософія античності про мистецтво.

Лекційний модуль:

План:

1. Напрями мистецтва в античні часи.
2. Поняття мимесису;
3. Світи ідей, ейкони, ейдолони.

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

2. Підготувати доповідь стосовно філософської точки зору заданого античного філософа.

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему: Платонізм та неоплатонізм, відголоски філософських поглядів у сучасному світі.

Тема № 3: Філософія середньовіччя про мистецтво.

Лекційний модуль:

План:

1. Феномени “культури вчених”, “культури народу”;
2. Вплив релігії на мистецтво.

3. Провідні митці середньовіччя;

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

1. Підготувати доповідь з історичним, культурологічним та філософським аналізом заданого витвору мистецтва.

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему: Феномен аскетизму доби Середньовіччя, вплив на культурні аспекти.

Тема № 4: Філософія нового часу про мистецтво.

Лекційний модуль:

План:

1. Естетика мистецтва доби Відродження;
2. Культ митця;
3. Провідні митці доби Відродження;
4. Прояви антропоцентризму у творах мистецтва.

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

1. Підготувати доповідь з історичним, культурологічним та філософським аналізом заданого витвору мистецтва.

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему періодизації розвитку мистецтва доби Відродження (Гуманістичний період, Неоплатонічний період, натурфілософія).

II змістовий модуль

Філософія мистецтв XX-XXI ст

Тема № 5: Поняття сучасного мистецтва, естетичний плюралізм.

Лекційний модуль:

План:

1. Сучасне мистецтво від преімпрессионізму до метамодернізму.
2. Матеріальне та нематеріальне мистецтво.

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

1. Експурсія в центр сучасного мистецтва “Pinchuk Art Center”

- Аналіз творчого та життєвого шляху митців експозиції;
- Аналіз творів мистецтв експозиції;
- Аналіз кураторської роботи;
- Спілкування з медіаторами експозиції.

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему: Деформація естетичних орієнтирів у сучасному мистецтві.

Тема № 6: Філософія авангарду про мистецтво

Лекційний модуль:

План:

1. Бунтарство течії авангарду:
2. Передумови, розвиток, наслідки течії.
3. Провідні представники течії;
4. Акціоністське мистецтво.

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

1. Експурсія в центр сучасного мистецтва “M17”:

- Аналіз творчого та життєвого шляху митців експозиції;
- Аналіз творів мистецтв експозиції;
- Аналіз кураторської роботи;
- Спілкування з медіаторами експозиції.

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему: Маніфести як окремий вид мистецтва.

Тема № 7: Філософія модернізму про мистецтво.

Лекційний модуль:

План:

1. Модернізм, як логічне продовження течії авангарду.
2. Пошук нових форм самовираження.
3. Вплив епохи модернізму на сьогодні.

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

1. Експурсія в культурний центр “Мистецький Арсенал”:

- Аналіз творчого та життєвого шляху митців експозиції;
- Аналіз творів мистецтв експозиції;
- Аналіз кураторської роботи;
- Спілкування з медіаторами експозиції.

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему: Модерн як переломний момент у історії мистецтва.

Тема № 8: Філософія постмодерну про мистецтво.

Лекційний модуль:

План:

1. Структуралісти, постструктуралісти про постмодернізм.
2. Провідні представники естетики постмодернізму у мистецтві.
3. Перформанси, інсталяції, хеппенінги як нові форми виразних засобів.

Форма контролю: Контрольне опитування, конспект.

Семінарське заняття:

1. Експурсія в центр сучасного мистецтва “Metaculture”

Модуль самостійної роботи:

Есе на тему “Чого очікувати далі? Наслідки метамодерну”.

6.Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень студентів

I Семестр:

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1.	Відвідування лекційних занять	1	4	4	4	4
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	4	4	4
3.	Робота на семінарських заняттях	10	4	40	4	40
4.	Виконання самостійної роботи	5	4	20	4	20
5.	Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50
	Разом		-	118	-	118
Максимальна кількість балів: 236 Коефіцієнт: $236/60= 3,93$						

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
I семестр Змістовий модуль I. Ретроспективний погляд на еволюцію філософії мистецтв.		
Тема 1	Есе на тему: Ретроспектива естетичних поглядів людства.	5
Тема 2	Есе на тему: Платонізм та неоплатонізм, відголоски філософських поглядів у сучасному світі.	5
Тема 3	Есе на тему: Феномен аскетизму доби Середньовіччя, вплив на культурні аспекти.	5
Тема 4	Есе на тему періодизації розвитку мистецтва Доби Відродження (Гуманістичний період, Неоплатонічний період, натурфілософія)	5
Змістовий модуль II. Філософія мистецтв XX-XXI ст.		
Тема 5	Есе на тему: Деформація естетичних орієнтирів у сучасному мистецтві.	5
Тема 6	Есе на тему: Маніфести як окремий вид мистецтва.	5
Тема 7	Есе на тему: Модерн як переломний момент в історії мистецтва.	5
Тема 8	Есе на тему “Чого очікувати далі? Наслідки метамодерну”	5
Разом: 50 год.	Разом: 40 балів	

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

На кожен змістовий модуль заплановано 2 модульні контрольні роботи.

Змістовий модуль 1

Модульна контрольна робота №1

Форма: письмова

Дати розгорнуту відповідь на питання:

1. Дати визначення поняттям “краса” та “естетика”, визначити спільне та відмінне.
2. Розкрити основні засади естетичних орієнтирів мистецтва Античних часів.
3. Перерахувати та проаналізувати напрями мистецтв в період Античності.

Модульна контрольна робота №2

Форма: письмова

Дати розгорнуту відповідь на питання:

1. Описати та проаналізувати культурні та філософські засади доби Середньовіччя;
2. Описати та проаналізувати культурні та філософські засади доби Відродження;
3. Конфронтація мистецтва доби Середньовіччя та доби Відродження.

Змістовий модуль 2

Модульна контрольна робота №3

Форма: письмова

Завдання: Дати розгорнуту відповідь на питання:

1. Проаналізувати перші маніфести митців-авангардистів;
2. Проаналізувати маніфест Казимира Малевича;
3. Відбитики авангарду у ХХІ ст.

Модульна контрольна робота №4

Форма: письмова

Завдання: розкрити тему «Метамодерн: прояви сьогодення».

Критерії оцінювання МКР №1, 2, 3, 4:

Кількість балів	Роз'яснення
23-25 балів	Студент проявив глибокі систематичні знання даної теми, навів приклади, на переважну більшість питань дав правильну відповідь, допущені помилки є незначними.
19-22	Студент визначає структуру відповіді, допускає незначні помилки, що не впливають на загальний результат відповіді.
15-18	Студент орієнтується в питанні, проте не чітко формує структуру відповіді, допускає помилки, що порушують правильність відповіді.
10-14	Відповідь поверхнева, не змістовна.
7-9	Відповідь на примітивному рівні.
1-6	Студент не орієнтується в зазначеному питанні.

**6.4 Навчально-методична карта дисципліни
«Філософія мистецтв»**

Разом: 120 год., лекційні – 16 год., семінарські заняття- 16 год.,

самостійна робота – 50 год., модульний контроль – 8 год., семестровий контроль- 30 год.

Модулі	1 змістовний модуль				2 змістовний модуль			
Назва модуля	Ретроспективний погляд філософії мистецтв				Філософія мистецтв ХХ-ХХІ ст.			
Кількість балів за модуль	118				118			
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8
	Поняття мистецтва, рооль, функції	Філософія античності про мистецтво	Філософія середньовіччя про мистецтво	Філософія нового часу про мистецтво	Поняття сучасного мистецтва, феномен естетичного плюралізму	Філософія авангарду про мистецтво	Філософія модернізму про мистецтво	Філософія постмодернізму про мистецтво
Лекційні заняття	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>	<i>(відвідування – 1 бал) Всього – 1 бал</i>
Семінарські заняття	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>	<i>(відвідування – 1 бал) 10 балів за роботу Всього – 11 балів</i>
Самостійна робота	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>	<i>5 балів</i>
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1,2 (50 балів)				Модульна контрольна робота № 3, 4 (50 балів)			
Коефіцієнт	236/60 = 3,93							

6.5 Семестровий контроль та критерії оцінювання

Форма семестрового контролю – екзамен (6 семестр). До складання екзамену допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом та робочою програмою навчальної дисципліни «Філософія мистецтв» 5 курс, і які за результатами проміжного контролю сумарно набрали не менше 35 балів. Студенти які набрали менше ніж 35 балів, до складання екзамену не допускаються.

Критерії оцінювання

Екзамен проходить у формі тестових завдань. 40 питань, 1 правильна відповідь = 1 бал. Максимальна кількість балів – 40.

Орієнтовний перелік тестових завдань екзамену

1. Назвати один з видів візуального мистецтва.
2. Що належить до жанрів образотворчого мистецтва?
3. Дати визначення терміну «стиль»?
4. Що відносять до монументального живопису?
5. Як називають індивідуальний стиль художника?
6. Яка буває художня мова?
7. Кого вважають «батьком» історії мистецтва?
8. Дати визначення категорії «прекрасне»?
9. За чим відрізняються онтологічний і семіотичний критерії класифікації мистецтв?
10. Дати визначення терміну «фантазія»?
11. Яка форма загальної протилежності реального й ідеального у мистецтві?
12. Єдність трансцендентальної аперцепції це...
13. Дати визначення терміну «натхнення»
14. Яке поняття перекладається з грецької мови як «образ»
15. Яке використання характерне для архітектури готики?
16. Перерахувати митців Високого Відродження.
17. Маньєризм — це напрям у мистецтві XVI ст. Що для нього є характерним?
18. Що таке художня манера?
19. Що властиве стилю бароко?
20. Які визначальні риси символізму?

21. На чому базувалась школа Михайла Бойчука?
22. Якого мистецького напрямку був творець Казимир Малевич?
23. Мистецтво є..., філософія є...
24. Музичні мистецтва це...
25. Пластичні мистецтва це...
26. Трактат «Філософія мистецтва» написав...
27. Василь Кандинський написав трактат...
28. Ганс Зедльмайр написав трактат...
29. Генріх Вельфлін написав трактат...
30. Готхольд Ерафім Лессінг написав трактат...
31. Ервін Панофський запровадив у мистецтвознавчий обіг...
32. Павло Флоренський написав трактат...
33. Аристотель написав трактат...
34. Георг Вільгельм Фрідріх Гегель написав трактат...
35. Імануїл Кант написав трактат...
36. Олексій Лосєв написав трактат...
37. Уїльям Хогарт написав трактат...
38. Архітектура — це форма...
39. Мистецтво — це форма...
40. Мимесис – це процес...

6.5 Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	90-100
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7.Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Аристотель Поэтика. – Минск: Литература, 1998. - С. 1112.
2. Гуревич, П. С «Человек и культура»/ М., 1998 г.
3. . Глыбко Н.В. Велби, Издат-во Проспект, Философия. учеб. пособие - М 2005г.
4. Майоров С.А. , 1993 г.
5. Бранский В. П. Искусство и философия / В. П. Бранский М .: 1999. - 704 с.
6. Бычков В. В. Эстетика / В. Бычков. М .: Гардарики, 2002.

Додаткова література:

7. Гегель Г. В. Ф. Наука / Г. В. Ф. Гегель. В. 3-х т. Т.1-3. - М.: Мысль, 1970.
8. Заводской И. А., Новикова Л. И. / И. А. Завадский, Л. И. Новикова Искусство и цивилизация. М., 1986.
9. Каган М. С. Эстетика как философская наука / М. С. Каган. СПб .: ТОО ТК «Петрополис», 1997. - 544 с.
10. Конев В.А. Искусство и философия: полюса, стягивающие культуру / В. А. Конев // В диапазоне гуманитарного знания. Сборник к 80-летию профессора М.С. Кагана. Серия «Мыслители», выпуск 4. СПб., 2001.
11. Овсянников М.Ф. История эстетической мысли / М. Ф. Овсянников. М., Высшая школа. 1984.
12. Спиркин А.Г. Философия / А.Г. Спиркин. Второй изд. - М .: Гардарики, 2006. - 736 с.
13. Тульчинский Г. А. Слово и тело постмодернизма. Вот феноменологии невменяемости к метафизика свободы / Г. А. Тульчинский // Вопросы философии. - 1999. - № 10. - С. 21 - 32.